

Nu alleen nog een donor

Twee jaar lang zochten Jocelyn Vreugdenhil (45) en haar vriendin naar de ideale spermadonor. Haar debuutroman *Middagzwemmers* beschrijft die moeizame zoektocht. 'Het is heel plastisch, je kunt er niks romantisch van maken.' **tekst Marjolijn de Cocq, foto Ernst Coppejans**

W

Wat ze vooral heeft willen schrijven, benadrukt Jocelyn Vreugdenhil, is een roman. Fictie. Over liefde. Want ja, zij heeft een vrouw en ja, zij hebben samen twee dochters. Maar nee, dit is niet hún verhaal. Hun eigen zoektocht naar een spermadonor is alleen het startpunt geweest voor haar romandebut *Middagzwemmers*, dat volgende week verschijnt. Het gaat over Sanne, carrièrevrouw op de Zuidas, en haar vriendin Charlie, opnameleider bij een kookprogramma. Al bij hun eerste ontmoeting heeft Charlie Sanne laten weten dat ze heel graag een kind wil. Loopt wel los, denkt Sanne aanvankelijk. Maar dat loopt niet los; met die uitgesproken kinderwens van Charlie moeten keuzes worden gemaakt en voor een baby is een donor nodig. Hoe vind je de juiste? Hoe vind je er überhaupt een?

Vreugdenhil, werkzaam als freelancer en tekstschrijfster en woonachtig in Noord: "Ik heb er recht research voor gedaan, bijvoorbeeld naar online spermabanken, ik heb mensen met donorervaringen geïnterviewd. Het is niet alleen een homosten-issie, maar er zijn ook heterosten-issen met een kinderwens die een kind willen, daarvoor naar het OLVG moeten en elkaar daar tegenkomen. Onze eigen zoektocht heb ik totaal uit de context gekrukt, genantiseend en fictionaliseerd. Wat ik vooral wilde beschrijven, is de impact die het heeft op je relatie en de keuzes die je moet maken die die zoektocht nog meer onder druk zetten."

Met uw boek geeft u inzicht in hoe het is zo'n kinderwens met haken en ogen te hebben. Is het met een zoekere zendingsdrang geschreven?
"Nee, helemaal niet. Daarom heb ik ook niet gekozen

voor de ik-vorm of voor een dagboekvorm. Dit is geen zelfhulpboek, daar wil ik zo ver vandaan blijven. Ik wil niet de vraagbaak worden over spermadonatie. Ik wil de mensen meeneemen in het verhaal van 35-plussers die een kind willen. Die te maken krijgen met de maakbaarheid van het leven. Dat je denkt: mijn broer of mijn neef doet het wel, maar dat het anders loopt en je terecht komt in een wereld van online en offline spermadonatie, van wensvaders die zich aanbieden, van blind dates met homosten-issen en intakegesprekken bij de spermabank. En de teleurstelling als je denkt dat je iemand hebt gevonden en dat het toch niet doorgaat. Bij ons duurde die zoektocht twee jaar en die ging met enorme ups en downs gepaard. Je komt in een tunnel terecht."

Want zo makkelijk bleek dat leven dus niet?

"Het is misschien ook iets van onze generatie - 'Ik wil dit en ik wil het nu!' Ik was 36 toen ik onsoedst kind kreeg. Toen ik begin dertig was, had ik allemaal vriendinnen die kinderen kregen. Ik dacht: als ik dat wil, moet ik nu toch ook écht gaan beginnen. En toen raakte ik heel erg gefocust op dat willen. Ik kon er niet meer tegen als mensen om me heen zwanger waren. Jewowd er niet leuker op als het niet gaat zoals je wil. In je hoofd ben je nog steeds 34, alleen loop je ineens tegen de veertig. We eisen meer van onszelf en ons leven; alles moet eruit getrokken worden. Maar er zit een beperking aan dat maakbare en dan kom je jezelf tegen."

Hoe oud zijn jullie kinderen nu?

"Vijf en zeven. Maar toen ik begon met schrijven waren ze één en drie. Ik snap niet hoe ik dat heb gedaan; ik heb letterlijk met de kinderen om me heen zitten typen. Ik heb het geflikt hè, maar wel zo." Ze schetst met haar vinger toppen en dalen in de lucht. "Ik ben geen *fathiner*, ik denk ook niet dat ik de leukste partner was. Dan heb je eindelijk die kinderen en dan ga je een boek schrijven. Dat is ook wat we doen, mijn generatiegenoten en ik. We willen alles regelijk."

Ut het boek blijkt over hoeveel dingen je het van tevoren eens moet zijn; wel of geen betrokken donorvader bijvoorbeeld. Dat maakt het er niet makkelijker op. Maar Charlie en Sanne zijn ook heel kritisch; het homonamenstel met kinderwens is 'te gay', de kookshowpresenterator 'te dik en rossig'.

'Je kunt online bestellen, dan bestel je een Noorse naam en wordt het potje thuis afgeleverd'

"Je wilt een kind, daar heb je over nagedacht. Maar naarmate je andere mensen ontmoet die daarbij betrokken zijn, ga je er steeds beter over nadenken. Niet alleen over wat voor soort man die vader zou moeten zijn, maar ook over zijn rol in het leven van je kind. Daarom is die zoektocht misschien ook wel goed. De scène bij de spermabank hebben we letterlijk zo meegemaakt, daar mag je maar één criterium opgeven: kleur ogen of lichaamsbouw. Als je het wilt hebben over opleidingsniveau, is dat uit den boze. Dat vonden we heel raar. Natuurlijk wil je meer weten over de potentiële vader van je kind, ook over zijn karakter. Zo kwam ik in de online wereld terecht. Ik zat elke dag te kijken wie er nu weer iets had gepost. Het is soms een beetje als daten, alsof je een partner zoekt. Dat speeddaten dat ik beschrijf, gebeurt ook."

Het is een best ontuchtterende dulk in de zaaddonorwereld.

"Ja, bizar. Ik had een documentaire gezien over die spermadonor uit Limburg met honderd kinderen, en natuurlijk dingen gehoord, en dan heb je ook nog de 'spermadocter' die vrouwen met zijn eigen sperma insemineerde. Zo'n spermabank, als je erover nadenkt: waarom zou je het eigenlijk doen als man? Dat snapte ik eigenlijk niet en daarom voelde het voor mij ook niet goed. Ik heb nooit iemand horen zeggen: 'Ik ben donor.' Dat ga je je toch afvragen: wie zijn dat, wat voor mannen zijn dat? Aan de andere kant is het fijn dat het kan, dat maakt het dubbel. Bij Noorse en Zweedse spermabanken mag je veel meer criteria stellen, waar dat in Nederland ter bescherming van de donor verboden is. Met als gevolg dat mensen daarna toe uitwijken. Dan kies je er toch liever voor om meer over de donor te weten. Je kunt online bestellen, dan bestel je een Noorse naam en wordt het thuis afgeleverd."

Sperma is geld, zo blijkt. Bij donatie is sperma ook dat spul in een potje dat snel van het ene naar het andere huls moet worden gebracht. Same moet ervan kokhalzen.

"Sanne, die nooit iets met een man heeft gehad, kende dat hele aspect nog niet. Dat gerommel met die potjes, het is wel hoe het soms gaat."

Behoorlijk plastisch allemaal.

"Het is heel plastisch; de paniek van de timing, je kunt er niks romantisch van maken. Die scène dat Sanne in de auto wordt aangehouden door de politie omdat ze te hard rijdt en zij hysterisch wordt omdat ze denkt dat dat sperma zo snel mogelijk naar Charlie moet, heb ik zelf meegemaakt. Later ontdekte ik dat het langer handbaars is dan ik toen dacht. Maar het wordt zo'n operatie. Als je open feestjestaat, durven mensen het na een paar drankjes te vragen: hoe gaat dat dan? Nou, niet romantisch. Het is wat het is."

Zonder drankje: hoe ging dat dan?

"Wij hebben twee kinderen met dezelfde donorvader. Hij is betrokken. Maar ik denk daarinmiddels helemaal niet meer over na. Ik ben moeder, dat is mijn rol. Ik woon in Amsterdam, een heel andere wereld dan het gereformeerde Kampen waar ik vandaan kom. Op school zijn we niet de enigen. Ik ben me er nooit meer bewust van, omdat dat niet hoeft."

Middagzwemmers, Jocelyn Vreugdenhil, uitgeverij Luitingh-Sijthoff, €17,50.